

Тоня Трайкова

ПОНЯКОГА
ПОГЛЕЖДАМ
КЪМ НЕБЕТО

• Дамян Яков •

ТОНЯ ТРАЙКОВА
ПОНЯКОГА ПОГЛЕЖДАМ
КЪМ НЕБЕТО

chitanka.info

ВСЯКА СУТРИН МИНАВА...

*Всяка сутрин минава по пътя незначайна каруца
и подковите чаткат по мокрия кален асфалт,
все така нещо важно в деня ми заяжда и куца
и не ме е човекът със своята скръб преболял.
Може нощем в съня си крилати коне да препускам,
да се втурвам стремглаво към някакъв вечен
простор,
ала съмне ли, аз осъзнавам, че нещо пропускам,
а душата ми зъзне забравена в задния двор.
Не отивам наникъде, нямам къде да отида
и пред мен се захлопват сурово врата след врата,
но не чувствам тревога за себе си, нито обида,
нито страх, че ме дебне зад ъгъла вече смъртта.
Ще е нощ, ще се нося на воля в далечни простори
и ще падне от мене безкрайната скръб на света.
И достигна ли нейде по пътя си нова врата,
тя ще бъде голяма и тежка, но вече отворена.
Дотогава ще виждам студеното утро в стъклото,
невиновно за нищо, но грозно оцъклено в мен
и ще чувам как чатка с безмилостни стъпки
животът
и заглъхва нататък в мъгливия тягостен ден.*

КАК НАТРАПЧИВО...

*Как натрапчиво цъка будилникът нощем,
сякаш в него е пулсът на тъмния град,
и ми пречи да спя, сред небесния кошер
да наглеждам пчели в един простичък свят.
Колко нощи безсънната песен ми пее,
механичният звук като жило бode.
Младостта отлетя към звездите, след нея
се препънах и нищо добро не дойде.
Като счупена кукла нататък залигам,
без да знам какъде е неравният друм.
И сред храма на мрака наместо молитви
стари стихове често повтарям наум.*

ЖЕНА, ЖРИЦА И ДЕТЕ...

*Жена, старица и дете
в мен поотделно съществуват,
но често се размесват те,
готови за една милувка.
Детето винаги в почуда
света спокойно съзерцава,
жената иска малко лудост,
старицата е величава.
Преситена и уморена,
тя всичко знае и разбира,
в ръцете си държи вретено,
наприда нишката неспирно,
със сключени уста сурово
проклина или благославя.
Не би започнала отново
и два живота да ѝ дават.*

БАЛАДА

Тя пожела, щом я погълне здрачът,
да се превърне в пеперуда,
да прекоси пространствата прозрачни
и у дома да се събуди.
Сега от тъмен ъгъл на тавана
ги наблюдава как вечерят.
Единият нареже хляба, стане,
не може мира да намери,
а другият едва-едва преглъща,
изглежда недоспал и слаб е.
И чува се в притихналата къща
как чоглаво чешмата капе.
Болезнено усещат, че я няма
и тя, без тях осиротяла,
се стрелва и край светналата лампа
кръжи като обезумяла.
И после каца на един прозорец,
прелива цялата от нежност,
чрез ярките си цветове говори,
но те дори не я поглеждат.
Ще идат вън да пушат на балкона,
тъй както обичайно правят,
но пътъм към нощта ще я прогонят.
И тя ще полети наяве.

ГЛАСЪТ НА СЕСТРА МИ...

*Гласът на сестра ми прониква през ситните капки,
от някакъв спомен красив доверчиво изплува.
Аз някъде горе откъслечни думи дочувам
и в тоя изгубен в пространството глас се потапям.
През няколко празни етажа до мене долита
от много отдавна детинският глас на сестра ми.
Той търси опора и близост, очаква защита,
от нещо неясно и страшно отблъскван и мамен.
Подобно врабче върху моето рамо се сгушва,
за няколко мига намира закрила и завет.
И аз под дъжда от балкона с тревога се вслушвам:
гласът на сестра ми за нечия смърт съобщава.*

ЗЛАТЮ БОЯДЖИЕВ

От силуета, който вечер по главната на Пловдив се
клатушкаташе,
отделните детайли в паметта ми са се врязали:
лицето, дясната ръка между две копчета на якето
промушена,

бастунът в лявата, каскетът, говорът, засегнат от
парализа.

Около него целият живот и хората изглеждаха
различно,

и близките, и въздухът в дома му, всичко беше
цветно, причудливо,

дъхтеше на Париж, на свобода, но и на строгост и
приличие,

и образите от картините понякога с реалните се
сливаха.

Веднъж на пътя две деца, повели слепите родители,
минаваха,

той спря, загледа се след тях, не можеше да се
начуди

и никой друг така пред мен не беше се преобразявал,
и досега не е, с такава детска чистота и
непринуденост.

Като умря, пристигнаха сестрите му — необичайни
гости,

стояха мълчаливо с черните забрадки като пред
икона.

Това, което едрите покрусени жени не казаха, бе
просто

и аз в наивната си младост нещо се заклев, ала какво
— не помня.

ДЪЩЕРЯТА НА ХУДОЖНИКА

*Тя беше някак сива между златото
на ярките картини по стените.
Оставило бе времето следата си,
но бяха недокоснати очите ѝ.
Живяла беше незабележимо
с отблясъците на една палитра
и в нея бе намерила обител,
без да е сътворила нищо зримо.
И в участта, съзнателно избрана,
стояла бе далече от света.
Пред някаква измамлива промяна
бе предпочела неизменността.
Изглеждаше самотна и особена
в сумрака на опразнената къща
и някъде в дълбоката си същност
смутено се надяваше на обич.
Навярно е било напролет. Влезе
след мен, покани ме да седна.
Занесох ѝ цветя-букетче фрезии.
Не знаех, че било е за последно.*

АКТЬОР

*Изправен там, пред залата смълчана,
със стойката на неподвижна птица,
с присъствие, изцяло овладяно,
напомня на големите трагиици.
В невзрачна дреха, сред декор мистичен
с неведомото храбро си играе.
До сетната си фибра артистичен,
на сцената отдава се до края.
Пространството пред него се разтваря,
страдание остава след възторга,
изглежда сякаш разговаря с Бога,
а всъщност може и да разговаря.
Или опитва да забрави нещо,
самотен, както нощем е палача.
И с тая своя дързост нечовешка
извиква в мен желание да плача.*

СЛЯПА УЛИЧКА

*Като всички поехме и ние към своето щастие
и блестеше пред нас необятен простор до безкрая.
Бяхме млади, усещахме силно и виждахме ясно,
а светът ни привличаше чист и красиво изваян.
Ненадейно на пътя изскочи висока ограда
и зад нея, от къщата, идеше някаква музика.
Там живееха хора и може би имаше радост
и бълбукаше извор или се събираха музите.
Ала ние стояхме отвън като жертвени агнета,
не разбирахме и се озъртахме някак безсмислено,
беше странно, че пътят прекъсва и никакъв няма го
и в стената не се забелязва пролука и изход.
Някой друг непредвидена орис ни беше приготвил
и краката ни спъна с възсета, очите затули.
Ние търсехме път, за да тръгнем по него в живота,
без да знаем, че тук ни е чакала сляпата уличка.*

ТИ СИ ТУК...

*Ти си тук и когато потраква дъждът по стъклото,
в теб се стапят страхът, самотата и немият
ужас.*

*Ти си топъл и силен и в тебе напир животът
и от тежкия сън на отчаян човек ме събужда.
Не изчезвай, с теб купчина сол досега сме изяли,
прелетели сме с обич над няколко дълги морета
и не е бил денят ни безсмислен, бездушен и ялов,
затова остани, докато ни повика небето.*

ШУМ ОТ БОРИЧКАНЕ...

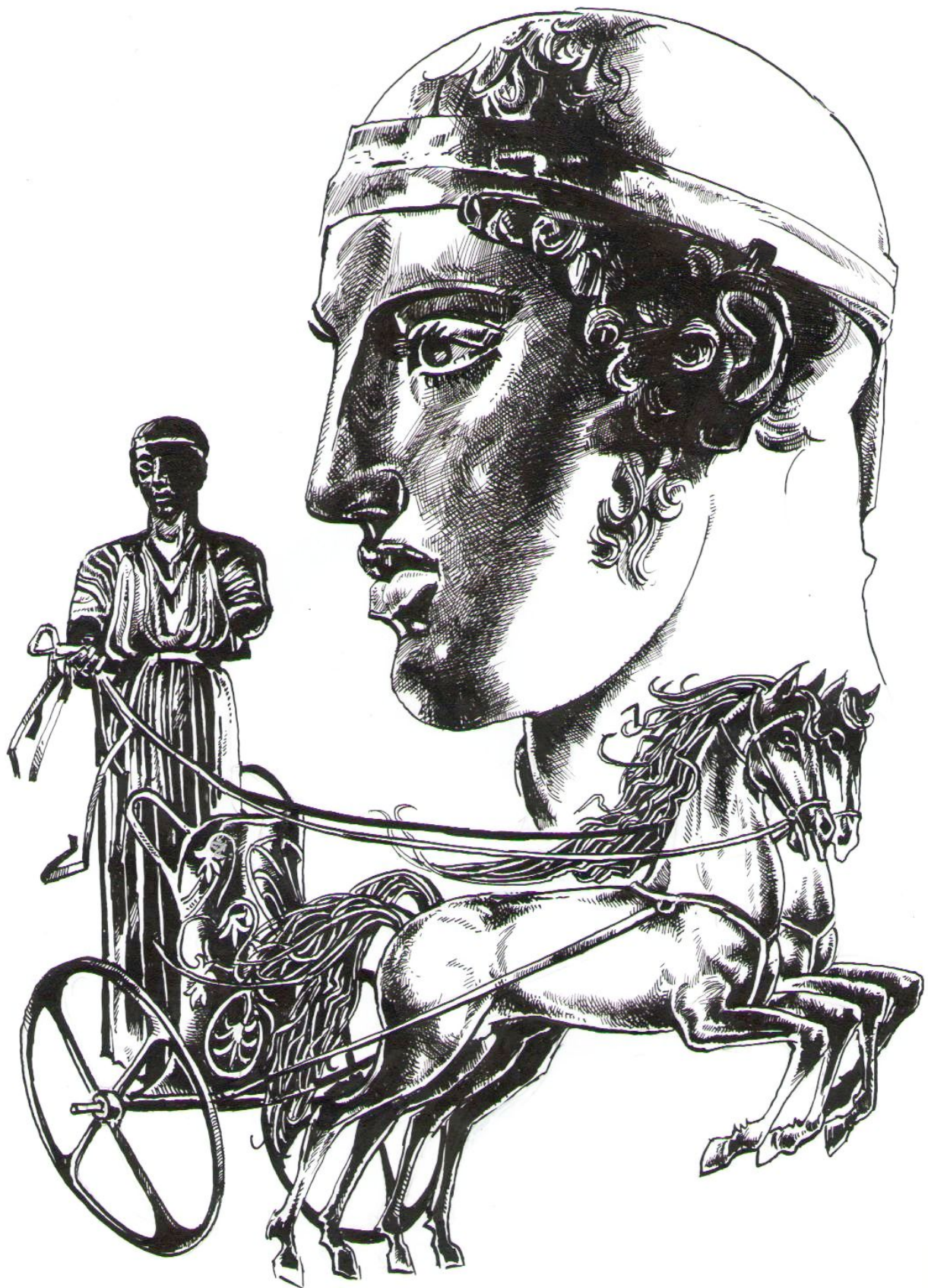
*Шум от боричкане на котки в двора
накара моя сън да си отиде.
Застанах до среднощния прозорец,
но сякаш още виждах пирамиди.
Бе нереална къщата отсреща
и странен — силуетът на дървото,
защото бе задушно и горещо,
защото бе необясним животът.
Завръщах се от толкова отдавна,
че цялото сегашно бе се сбрало
с небето мрачно, с облаците бавни
в една прашинка време страшно малка.
Бях в нея и усетих много ясно
отминало и идващо към мене,
ала дори и от безкрайността по-властна
бе мисълта натрапчива за тленност.*

ГИД

*Когато говори край купчина струпани камъни,
застанал небрежно наметнат в тревите прорасли,
край него полека нагоре издига се храмът,
изниква светилище, древното става по-ясно.
В музея, по фриза, цял сонм богове оживяват,
лицата им светват от залеза, взрени оттатък,
мистична процесия с празничен ход се задава,
жреците сурови отпред, а след тях акробати.
Нике не е мраморна статуя, просто полита
и въздухът свеж над Олимп заснежнен я посреща.
Защо безпощадното време тъй всичко помита
и дните угасват подобно на духнати свеци.
Той може би знае, а може би сам не разбира,
когато се връща в сегашното някак претръпнал,
и в чашата, празна до дъно, напразно се вира,
а после в хотелската стая до късно пристъпва.*

ПРЕД СТАТУЯТА НА АВРИГА

Суровият авриг в нощта препуска,
с голяма сила води той конете,
камшикът му плющи по гърбовете им
и техният галоп е пълен с устрем.
Все по-нататък в тая нощ бездънна
тревожна вест навярно той отнася
или жена жадува го безсънна,
или го дебне някаква опасност.
Кое го кара толкова да бърза,
като че краят на света го чака.
И той напредва с мъжката си дързост,
все повече потъва властно в мрака.
Изчезва с него огнената тайна,
надбягва го препускащото време,
юздата той посяга пак да вземе,
ала докосва празната безкрайност.
Суровият авриг не се помръдва,
спокойно втренчил в нищото зеници,
стои, изправен с цялата си мъдрост,
тъй както е стоял на колесницата

СТЕЛА

Античната стела релеф е. На нея са двама.
Изправен — бащата, синът е приседнал на хълбок,
в дланта му повдигната кротко полегнал е гълъб
и в тази символика крие се някаква драма.
Те тихо се гледат и сдържано взимат си сбогом,
отчаян и някак виновен се чувства бащата,
защото за него живот е отсъден най-строго,
а младият трябва сега да премине оттатък.
На тях им е трудно такава съдба да приемат,
бащата протяга сломено ръце към сина си,
готов той самият по дългия път да поеме,
наместо да чувства как струните в него се скъсват.
Младежът с красиви къдрици и израз невинен
безмълвно и с поглед отнесен в баща си се взира,
най-свидния образ поглъща, преди да отмине,
решен да го пази, когато се слее с всемира.
Те тихо се гледат и нежно прощават се двама,
за тях неестествено вечният ред нарушен е.
И колко човешка е тази отдавнашна сцена,
и колко студен е на стелата белият мрамор.

АТЕЛИЕТО НА ФИДИЙ

Сега е изравнено със земята,
но мястото се знае и почита.
С основите му някогашни слята,
порутена базилика почива.
В ателието скулпторът създал е
величествена статуя на Зевс.
Била е на изкуството възхвала,
но огън безвъзвратно я отнесъл.
Сред чирепи от вази и отломки
открита е и може да се види
слепена от парчета проста стомна,
надписана: „Принадлежа на Фидий“.
Той в жегата от нея е отпивал,
докосвал я е с уморени длани,
в лишените от грация извивки
съзирал е и преданост, и вярност.
Завидния си дял да е полезна
запазила е глинената стомна.
Голямото в света и да изчезне,
невзрачното остава да напомня.

НИКЕ ОТ ПЕОНИЙ

*След скулптора е ваяло по нея времето,
но не по нашите представи за хармония,
а постепенно и полека е отнемало,
рушило, ронило по своите закони.
Назад не може да се понесе в годините,
защото бавно се е обезобразила.
И вместо в полет да се устреми богинята,
върху високия пиедестал стои унило.
Завинаги останала е без крилете си,
ветрецът лек от техния замах го няма
и без простора необятен на небето
светът изглежда тесен, а пък тя — измамена.
Но ако се загледаш в нея по-внимателно,
във фигурата ѝ, покрита с плат ефирен,
в разгърнатия плащ, едва обвил краката ѝ,
и в гънките, назад развети от зефира,
ще разбереш, че никога не се е спирала,
из въздуха подобно сянка вечно скита.
Крилете си изгубени не е намирала,
но сътворена е такава от мечтите ни.*

КОЛКО БАВНО И ТРУДНО...

*Колко бавно и трудно изкачвам ръбатия склон,
ала стигна ли горе, пропадам стремглаво надолу.
Тук е тихо и мрачно и вечно така е било —
неприветлива дупка, в която мирише на болест.
Има плесен по хладния зид и гадинки пълзят,
страх и ужас кънтят из задушното жалко
пространство,
няма място дори за една разгневена сълза,
няма никакво място дори за едно покаяние.
Тук се свивам, попарена сякаш с гореща вода,
с благодарност усещам как глъхне край мен
самотата
и безкрайната болка е някакъв вид свобода,
без която не мога отново да тръгна нататък.*

ПАК СНЯГ

*Пак сняг и пак в спокойно съвършенство
дърветата приемат белотата.
В откраднат миг от мигове броени
се ровя из сумрака на душата си.
Защо така е притъмняло в нея,
когато цялото небе побира,
снежинки се въртят и вихри веят,
но старата си същност не намирам.
Къде сгреших и как накриво стъпих,
та се изгубих в зимната пустиня,
успях да си запазя нещо скъпо,
но част от мен завинаги загина.
Не желя за пожертваната есен
и се усещам някак възвисена
и даже ми се струва, че по-лесно
се доближавам до небето в мене.*

ЩЕ СЕ СТОПЛИМ ЛИ, СНЯГ...

*Ще се стопим ли, сняг, ще се стопим ли,
когато от безсилие и болка
простене уязвимата ни същност,
а хлябът мре и мъртъвците голи
протягат вкочанените си пръсти
да го завият със саван от преспи.
Снежинките къде са, сняг, къде са.
Не е било по-тягостно небето,
от край до край така не е висяло.
Дано да заискри и да просветне,
премрежено от шемет и от бяло,
защото ни очаква тежка зима.
Ще се стопим ли, сняг, ще се стопим ли.*

СЪБУДИ МЕ...

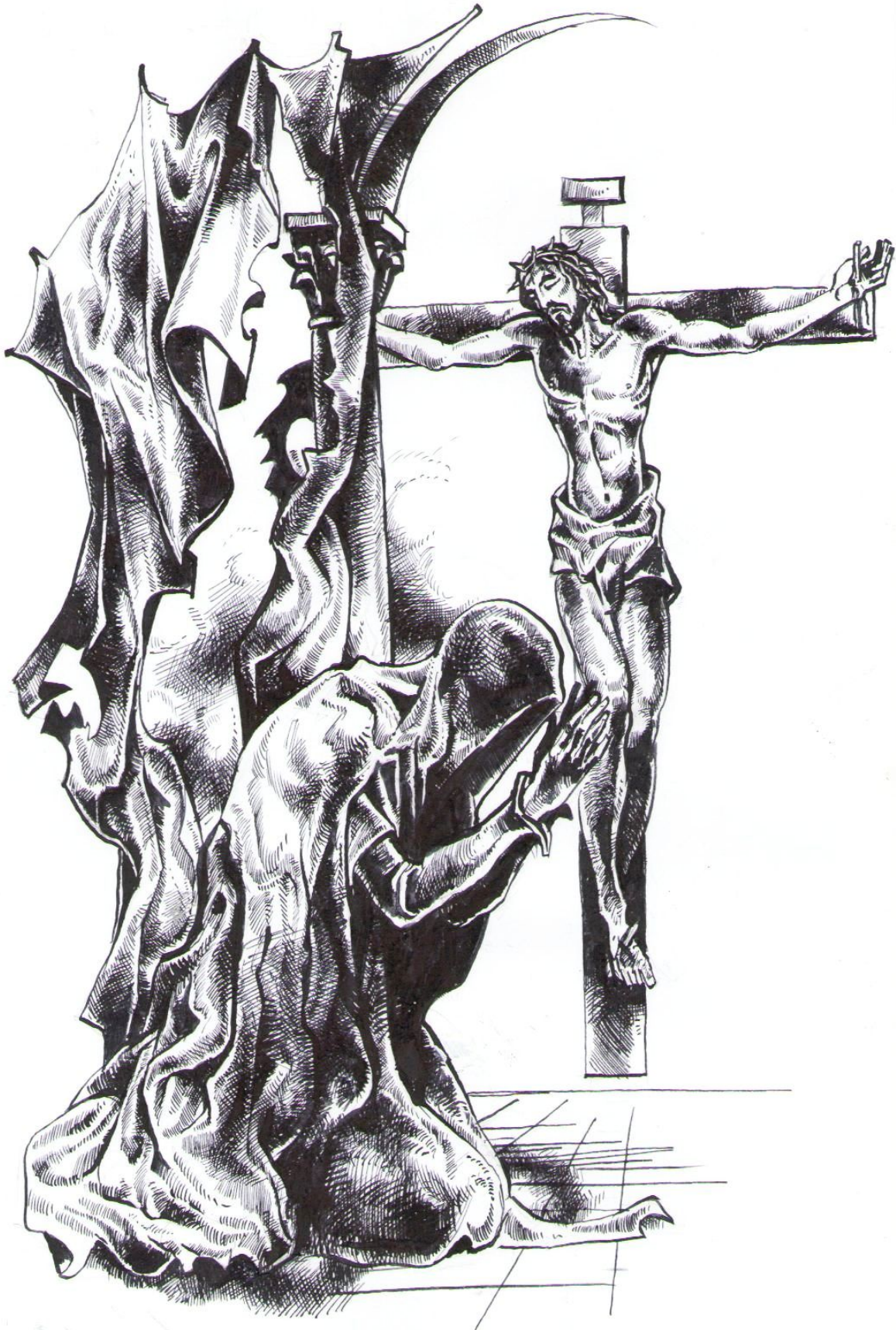
*Събуди ме един внезапен устрем,
промъкнал се случайно през вратата,
едно лъчисто ветровито чувство
ме завладя със сила непозната.
Усетих дъх на окосено място
и жертвеният мирис на тревите
бе глас на скъпи същества, които
с невидимото вече са наясно.
Защо ли ми се стори, че ме викат,
за да побродим заедно из рая,
дори ми се прииска да надникна,
да разбере това, което знаят.
Да се погледнем и да се прегърнем
или да помълчим край някой ручей.
Ала в ключалката като монах прегърбен
стърчеше черен и ръждясал ключът.*

БЕ ПО ВЕЧЕРНЯ...

*Бе по вечерня и течеше службата
под строгите и безучастни куполи.
Постъпих в храма, водена от нуждата,
безумните си грешки да изкупя.
Като съзвездие блестяха горе
големите черковни полилеи
и с гласовете ангелски на хора
поисках всичко скрито да изля.
Подобно блуден син, изгубих вяра,
стоях, не знаейки какво да правя.
А Той бе там, отдясно на олтара,
и с вдигната ръка ме благославяше.*

СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ИСУС

*Той не е от света и не е сторил никакъв грях,
но горчивата чаша ще трябва докрай да изпие.
Беше в петък пред Пасха и в тоя ден слънцето гря,
както грее, когато се случва жените да вият.
Подир кръста народът възлизаше бавно на хълма
и шумът от нозете не стихна, потокът не свърши.
А най-първите хора, със завист и злоба изпълнени,
тържествуваха вече, че Той е сломен и прекършен.
Аз Го следвах, видях как войниците хвърляха жребий
за хитона Му прахен и с кървава пот напоен
и мнозина Го хулеха, че не спасява сам Себе Си,
а когато Го разпнаха, сякаш пробощаха мен.
В шест часа притъмня, мрак дойде и настана
навред
и завесата в храма раздра се на две през средата,
и закри се небето, и силно се люшна земята,
забуча като някакво ядно и бурно море.
Дълго Той прикован върху кръста позорен остана.
Как самотно е страдал, какво е изпитвал до края
и дали с облекчение срещнал е първия ангел,
няма никога в тоя сбъркан живот да узная.
Бе различен и нито за миг не предаде духа Си.
Тъй е писано: грешни сърца на света да Го съдят,
поруган да умре и на третия ден да възкръсне.
А пък аз ням свидетел на всичко да бъда.*

ЕДНА ПОКАЯНИЦА

Отвън манастирът напомня на дните,
когато
монаси с високи чела са разлиствали прашните
страници
и в късните есени брястът с корона
от злато
шумял и очите им в миг просветлени нагоре
примамвал.
Сега тук е женски метох. Щом голямата порта
изскърца,
една черна фигура странно изпъква сред килнато
дворче.
Разправят, че тази послушница често сама
си говори,
дошла е отдавна и тук я държат поради
милосърдие.
Понякога нощем добрите сестри на леглото
я връзват,
но тя от килията някакво име несвързано
вика
и пътник случаен дочуе ли нейния писък,
забързва,
защото си мисли, че в божия дом сатана
е проникнал.
На другия ден търпеливо раздраната риза
съшива,
мете калдъръма и цепи дърва с непремерена
сила,
а после в параклиса тих като куче пребито
се свива,
и там пред иконата шепне хрипливо, че Бог

няма милост.

МОРСКА КАРТИНА НА ЖЕНА

*В морето няколко рибарски лодки
се плъзгат към притихналия залив,
бездомно псе покрай вълните броди
и спира, за да вие срещу залеза.
Една жена лежи на плажа, тежка,
с безформени бедра и на години,
тя с цялото си същество усеща
как пясъкът полека-лека стине.
В небето шумно гларуси се гонят
и тъмен облак слънцето поръбва,
пера в сборичкването се отронват,
а тя зиморничаво трака зъби.
Но няма сили пак да се надигне,
да тръгне към настъпващата старост.
И сякаш въздухът не ѝ достига,
щом духва към едно перо от гларус.*

СПРЯЛА Е ЛОДКАТА...

*Спряла е лодката, тиха и гладка — водата,
никакъв полъх дори от случайна въздишка,
аз неподвижно стоя, не поглеждам греблата,
не забелязвам ни празната мрежа, ни нищо.
Няма уверено вече ръце да протегна,
нито да чувствам как плавно вълните ме носят,
няма къде да се скрия от страшната жегата,
няма блестящите риби с любов да докосвам.
Няма неверни мъже в полунощ да обичам
и да им раждам деца, прималяла от болка,
няма в поройния дъжд гологлава да тичам
и да съм мокра до кости, но жива и волна.
Никой по тия проклети места не остана
и между пръстите златният пясък изтече,
чу се нестроен залутан акорд от пиано,
ала и той в мараията изгуби се вече.
Спряла е лодката, тиха и гладка — водата,
никакъв полъх дори от случайна въздишка,
аз неподвижно стоя, не поглеждам греблата,
нищо не чакам от себе си, нито пък свише.*

РЪЖДЯСАЛА И КИЛНАТА...

*Ръждясала и килната гимия
стърчи необичайно в плитчината,
прогнилата ѝ мачта още крие
далечен спомен за попътен вятър.
Под слънцето завинаги е спряла,
намерила е място и покой,
проскързва, ако върхлети порой
или вълните я залаят цяла.
Но приютява уморени птици,
изящни рачета и водорасли
и в дупките на нейните зеници
животът тлее, ала не угасва.
Като забравена колиба, свита
зад кръста на прозореца си черен,
тя гледа всяка нощ как волно скита
едно жребче по плажа с ход наперен.*

ДА ЛЕЖИШ...

*Да лежиш под огромен и бял ослепителен облак,
на места изтънял и прокъсан ефирно нагоре,
да съзираш един постоянно променящ се образ,
който с музика сякаш изпълва полека простора.
И сред ясения ден, натежал от лъчи и омара,
да следиш как лети с неподвижни криле и се рее
из прозрачния въздух спокойно и царствено гларус,
докато неусетно висока вълна те залее.
И навлезеш ли после в морето прохладно навътре,
да потънеш без памет в дълбоката синкава купел
и да станеш самата вода, тя да вземе дъха ти,
миг преди да проблесне самотно небесният купол.*

СВЕТА СОФИЯ

*Пронизана от тънките стрели на минарета,
отвън изглежда като наранена плът.
И с мириса на въздуха солен откъм морето
проникваш в нея като в скъпоценен съд.
А вътре в синкавата ѝ мистична необятност
изгубваш се за миг и търсиш ясен знак.
И може някъде да шества екзотично лято,
но тук в ъглите се прокрадва строго мрак.
Под купол величав, от вечното небе увиснал,
пъстрейт мраморни колони и мозайки,
в златист отблясък, в скута младенец притиснала,
седи високо Божията майка.
В сърцевината на това изстрадало пространство,
реликви и останки съхранило,
се чувстваш като някакъв отдавна чакан странник,
поклонник, огласен от висша сила.
И в тебе се събужда нещо неизказано,
просветват в малките прозорчета лъчи.
А колосалната базилика не те премазва,
издига те към висините и мълчи.*

КОГАТО НЯКЪДЕ...

*Когато някъде се сблъскат две галактики,
застиват чувствата, отказва мисълта.
В гигантския капан на хаоса и мрака
пропадат светове — и ти сред тях.
Темелите на здравия ти дом се срутват
и подът под краката се надига,
и от полицата, като че някой ги е бутнал,
в безредица политат книгите.
И като замъци от пясък катедрали
стоварват се в раззинатите дупки,
земята, на апокалипсиса в началото,
по-крехка е от яйчена черупка.
На пъпната си връв над бездната увисваш,
кърви хилядолетната ти памет
и с всеки следващ миг нещата губят смисъл,
и ти се иска вече да те няма.
Така достигаш до предела в своя разум
и в тебе откънтява звън на орган.
Дали в мъртвилото на космоса напразно
ще се изгуби твоят вик към Бога.*

ПОНЯКОГА ПОГЛЕЖДАМ...

*Понякога поглеждам към небето
и ме пронизва болка, че живея,
забравям всичко и ми става светло
и съм готова с него да се слея.
Дъхът ми спира. Само светлината
прониква ме с безкрайната си щедрост.
Не се издигам, долу, на земята,
стоя си и се чувствам много ведра,
обнадеждена като при молитва,
но без да моля, без дори да искам.
Душата ми съвсем сама полита
и я докосва необятна истина.
И всеки път небето е различно,
ала не иска нищичко от мене,
макар че съм готова на колене
да падна, да зова и да обичам.*

СВЕТЛОЗАР ИГОВ

ПОСЛЕСЛОВ

Българската женска поезия след Багряна има множество изяви, като голяма част от тях представят типична изповедна лирика на женската чувствителност, макар и в широкия диапазон от брутална жизненост до ранима сантиментална крехкост.

Тоня Трайкова е чужда на тази „женска“ изповедност (дори и в творбите, където има лирически „аз“ като определено автобиографичен образ) — тя следва по-скоро традицията на Атанас Далчев и на някои поети от 40-те години, сред съвременните поети можем да открием нейде близост с автори като Иван Методиев (в метафизическите пейзажи) и с Борис Христов (в концептуализирането на библейска образност). Тази особеност на нейната поетика проличава не само в склонността към обективна (неизповедна) изобразителност, но и в стремежа да се постигне универсална екзистенциална значимост на творби със субективна конвенция.

Изградила напълно самобитна индивидуална поетика (като концепция и изказ) още в предишната си книга („Прашните контури на светлината“, 1998), Тоня Трайкова продължава тази насока и в новата си стихосбирка „Понякога поглеждам към небето“.

Тоня Трайкова може да постигне великолепни синтези на образ, мисъл и чувство — да изгражда обективно-изобразителни картини и образи, облъхнати от настроение и чувство, и да извлича от тях мисъл или ако щете — да въплъщава мисълта си в образи в духа на онова, което Елиът наричаше „обективен корелатив“. Макар че борави с обичайни, дори тривиални образи, поетесата съумява да ги види от необичайна гледна точка и да ги изпълни с неочакван, дори странен смисъл, тоест да постигне така трудното „очуднено“ виждане за света.

Издание:

Автор: Тоня Трайкова

Заглавие: Понякога поглеждам към небето

Издание: първо

Издател: Издателство „Дамян Яков“

Град на издателя: София

Година на издаване: 2003

Тип: сборник

Националност: българска

Печатница: „Симолини’94“ София

Редактор: Светлана Христова

Художник: Борислав Ждребев

ISBN: 954-527-211-2

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/18252>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.